

Renovatie van het klokkenspel op het Stadhuis te Rotterdam 1996

Door Laura J. Meilink-Hoedemaker

Logo van de Rotterdamse Beiaard Commissie.
Ontleend aan een Hemonyklok uit 1660.

Overdracht van het gerenoveerde klokkenspel

door de voorzitter van de Rotterdamse Beiaard Commissie, Laura Meilink-Hoedemaker, aan de burgemeester van Rotterdam, Bram Peper. - 30 april 1996

Burgemeester, mevrouw, dames en heren

In mijn hoedanigheid van voorzitter van de Stichting Rotterdamse Beiaard Commissie mag ik vandaag het woord tot u richten nu de renovatie van het klokkenspel van het Rotterdamse stadhuis voltooid is.

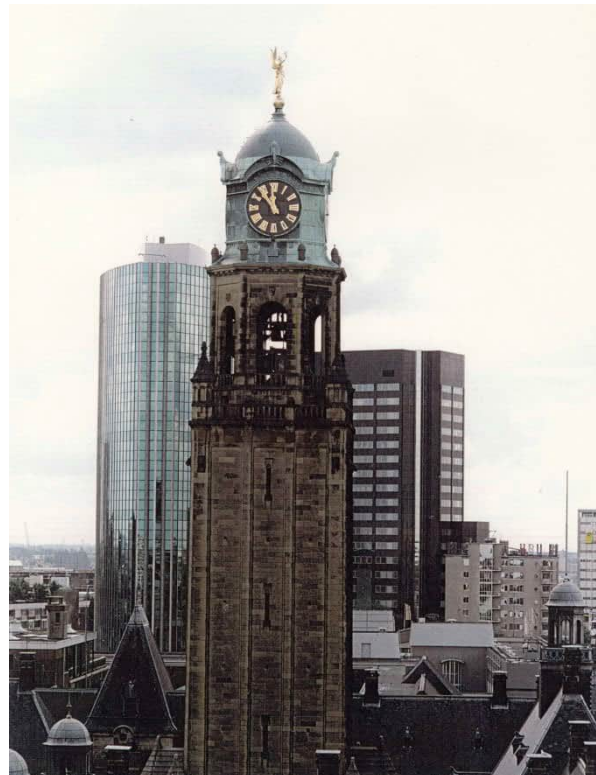
De Rotterdamse Beiaard-Commissie stelt zich tot taak de stadsbeiaardier (en zijn collega's) te ondersteunen in materiele en organisatorische zin bij hun artistieke activiteiten. Zo staat het in de statuten. De gemeente verleent de commissie sinds haar oprichting in 1948 subsidie om dit werk te doen.

Wat betekent het klokkenspel voor de burgerij?

Velen van U zijn vertrouwd met de Big Ben slag die ieder kwartier uit de toren van het stadhuis over de Coolingsingel klinkt. De meesten van U zijn zich ook bewust van het feit dat de toren behalve uurslag met die Big Ben slag ook een klokkenspel herbergt. Onze stadsbeiaardier Addie de Jong bespeelt dit klokkenspel het gehele jaar door iedere dinsdag tijdens de lunchpauze. Daarnaast worden jaarlijks in augustus concerten georganiseerd tijdens de vrijdagavond-koopavond.

Het stadhuis aan de Coolingsingel

Close up van de toren

Wij beschikken in Rotterdam over een van de grootste en zwaarste carillons in Nederland. Maar met groot en zwaar nemen wij tegenwoordig geen genoegen meer. Wij willen naast kwantitatief ook

kwalitatief het beste wat mogelijk is.

Toen dan ook in 1992 Addie de Jong bij de beiaardcommissie aanklopte met het verzoek de mogelijkheden van een renovatie samen met hem te bekijken, hebben wij daaraan gehoor gegeven. Eerst hebben we samen met een deskundige, Jaap van der Ende uit Schoonhoven, geïnventariseerd wat we in huis hadden. En dat was gelukkig heel veel, namelijk 61 klokken van goede kwaliteit. Twaalf klokken dateren uit 1948 en 49 klokken uit 1975. Die klokken komen als het ware uit twee generaties en dat was helaas te horen. Er was een tweede negatief element. De plaats van de klokken en de speelcabine in de toren voldeden niet. En als derde waren de bedrading en het klavier aan hun 25-jarig onderhoud toe.

Jaap van der Ende

Jaap van der Ende heeft al deze opmerkingen op papier gezet en hij voegde er een voorstel tot verbetering aan toe. De Dienst Gemeentelijke Gebouwen bekeek dit voorstel met belangstelling en was bereid deze plannen te steunen. Wij als commissie moesten dan wel voor het geld zorgen. Het bleek dat er ongeveer 4 [gulden] ton op tafel moest komen. We hebben toen een Stichting Fundraising Carillon Rotterdam in het leven geroepen.

Verschillende prominente burgers betuigden hun sympathie met onze plannen door plaats te nemen in het Comité van aanbeveling. Toen het eerste ton was toegezegd door verschillende sponsors kwam het bericht dat de gemeente bereid was behalve het voortouw te nemen en het werk uit te voeren, het project ook verder financieel te trekken. Toen de financiering zodoende was verzekerd ging het snel.

De Dienst Gemeentelijke Gebouwen stelde Rob Vellekoop aan als projectmanager. Als eerste daad stelde hij een projectteam samen uit de mensen die zich tot nu toe voor het carillon hadden beijverd. Wij van de beiaardcommissie stellen het erg op prijs dat hij van begin tot eind ons bij het project betrokken heeft willen houden. Het werk werd gegund aan de Koninklijke Petit en Fritsen.

Wat is er in de afgelopen maanden precies gebeurd?

Op 2 januari 1996 werd begonnen met demontage en medio januari werden 59 van de 61 klokken en vele onderdelen uit de toren gehesen. Na het schoonmaken van de klokken en een klankanalyse

werd in februari een stemplan opgesteld. De reeksen uit 1948 en 1975 moesten zoveel mogelijk naar elkaar toegestemd worden. Medio maart vond de keuring plaats in de klokkengieterij en kon de commissie constateren dat het beoogde resultaat inderdaad was bereikt.

Keuren van de schoongemaakte en gestemde klokken bij Petit & Fritsen in Aarle-Rixtel

Na het inhijzen van de klokken en overige materialen heeft in april 1996 de montage en inregeling plaats gehad. De adviseur Van der Ende heeft daarvoor drie dagen lang eigenhandig meegewerkt aan de eindmontage.

Klonk het spel bij de uurslag tot nu toe met de Big Ben slag, vanaf heden maakt een computergestuurd automatisch speelwerk het mogelijk op gezette tijden melodieën te laten horen, die tevoren door de stadsbeiaardier in een chip zijn geprogrammeerd.

Er zijn twee klokjes bijgekomen. Omdat in het samenspel van beiaardiers, adviseur, projectleider en beiaardcommissie zonder enige wanklank is gewerkt, is de kleinste klok 'Harmonia' genoemd. Ik beschouw het persoonlijk als een eer dat de leden van het projectteam de andere nieuwe klok naar mij hebben willen noemen.

Links Frank Fritsen, midden Addie de Jong, rechts Laura Meilink. Addie en Laura met de nieuwe klokjes

Laura Meilink met klokje Laura

Ik had het al over de akoestische aspecten, ook visuele details kregen de aandacht. Voor zover de klokken door de acht torenvensters zichtbaar zijn vanaf de straat, worden ze bovendien 's avonds door schijnwerpers belicht. De wanden van de nieuwe speelcabine zijn geheel in glas uitgevoerd. Het klavier is zodanig opgesteld dat de beiaardier aan de Coolsingel vanaf de straat zichtbaar is. Het klavier is in een ambachtelijke stijl in eikenhout uitgevoerd. Boven de lessenaar is een Latijnse spreuk aangebracht, die in de 17e eeuw veel werd gebruikt op clavecimbel: 'Musica laetitiae comes medicina dolorum' ofwel 'Muziek is de begeleider van blijdschap en medicijn bij smarten.'

Kleur keuze voor het klavier

Jaap vd Ende bij het klavier

Vandaag is muziek de begeleider van blijdschap. Ik wil U, burgemeester Peper, als aanvoerder van de gebruikers van het stadhuis vragen aan Addie de Jong het startsein te geven, om na vier maanden onderbreking weer aan de slag te gaan. Ik heb gezegd.

Laura Meilink-Hoedemaker

Laura Meilink bij de basklokken vóór de renovatie

Comité van aanbeveling

dr. A. Peper, burgemeester van Rotterdam

mr. R.P.M. de Bok, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam en Beneden-Maas

drs. C.J. van den Driest, voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Van Ommeren NV

drs. A.G. Jacobs, voorzitter Raad van Bestuur ING groep

mr. R.C. Lensink-Bosman voormalig vicepresident van de rechtbank te Rotterdam

dr. J.R. ter Molen, directeur ad interim Museum Boymans van Beuningen

mr. W.E. de Vin, De Brauw, Blackstone en Westbroek advocaten en notarissen te Rotterdam

Uit de pers

Deze tekst verscheen in 1996 in de brochure die ter gelegenheid van de renovatie van het klokkenspel is samengesteld in opdracht van de Rotterdamse Beiaard Commissie.

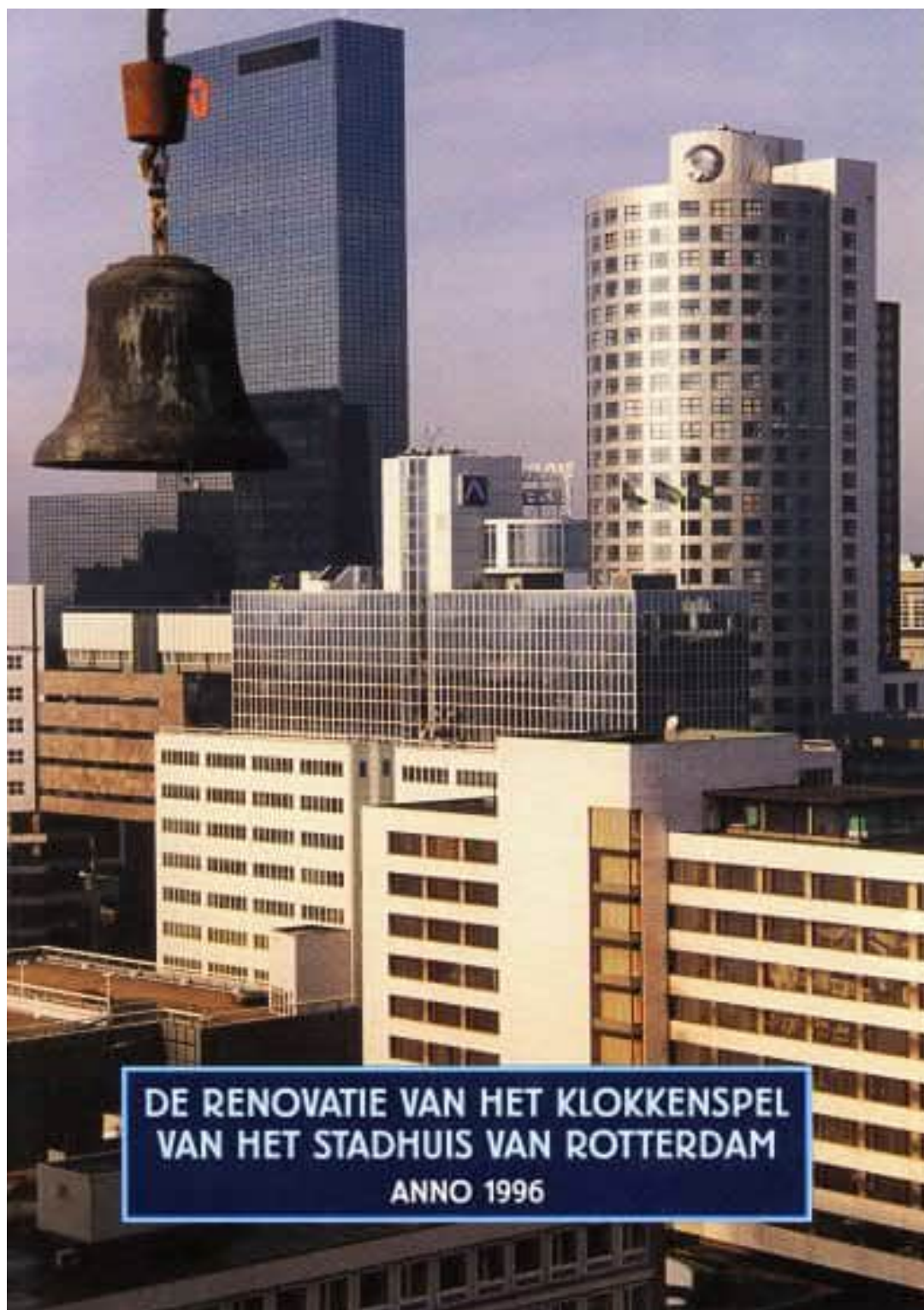

Foto Rob Vellekoop